

INNOVATION IQTISODIYOT

Ilmiy-amaliy elektron jurnal

ИННОВАЦИОННАЯ ЭКОНОМИКА

Научно-практический электронный журнал

THE INNOVATION ECONOMY

Electronic Scientific and Practical Journal

2025 / 3

@QMI_Instituti

Qarshi shahri,
Mustaqillik ko'chasi 225 - uy

www.kstu.uz
www.ojs.qmii.uz

INNOVATION IQTISODIYOT

ILMIY-AMALIY ELEKTRON
JURNAL

3-jild
3-son
iyun, 2025

June 2025
Volume 3
Number 3

ИННОВАЦИОННАЯ ЭКОНОМИКА
Научно-практический
электронный журнал

THE INNOVATION ECONOMY
Electronic Scientific and Practical
Journal

INNOVATSION IQTISODIYOT

ILMIY-AMALIY ELEKTRON JURNAL

ISSN: 3030-315X

ojs.qmii.uz

Muassis:

Qarshi davlat texnika universiteti

Tahririyat Kengashi raisi:

R.X.Ergashev, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Qarshi davlat texnika universiteti

Tahririyat Kengashi raisi o'rinbosari:

S.N.Xamrayeva, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Qarshi davlat texnika universiteti

Mas'ul muharrir:

N.A.Ochilova, PhD, dotsent

Qarshi davlat texnika universiteti

Texnik muharrir:

F.F.Haqqulov, PhD

Qarshi davlat texnika universiteti

Jurnal har oyda bir marotaba elektron shaklda jurnalning rasmiy sayti orqali nashr etiladi.

Tahririyat manzili:

180100, Qarshi shahri, Mustaqillik ko'chasi 225-uy

Tel.: +998 (75) 221 09 23

+998 (93) 902 72 63

Faks: +998 (75) 221 1395

E-mail: innoeconomic@qmii.uz

“Innovatsion iqtisodiyot” ilmiy - amaliy elektron jurnali O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligi huzuridagi **Oliy attestatsiya komissiyasi rayosatining 2025-yil 5-apreldagi 369-sonli qarori** bilan milliy ilmiy nashrlar ro'yxatiga kiritilgan

Jurnalda quyidagi ruknlar asosida maqolalar nashr etiladi:

1. Nazariya va metodologiya
2. Raqamli iqtisodiyot
3. Mintaqa va tarmoqlar iqtisodiyoti
4. Kichik biznes va xususiy tadbirkorlik
5. Inson kapitali iqtisodiyoti
6. Menejment va marketing
7. Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
8. Moliya, kredit va investitsiya
9. Ekonometrika va statistika
10. Xizmat ko'rsatish va turizm sohasi

TAHRIRIYAT KENGASHI:

Tahririyat Kengashining xalqaro a'zolari:

Овчиников Виктор Николаевич – i.f.d., professor, akademik (Janubiy Federal Universitet, Rossiya)

Солодовников Сергей Юревич – i.f.d., professor (Belorussiya milliy texnika universiteti)

Сидиров Виктор Александрович - i.f.d., professor, (Kuban davlat universiteti)

Шевченко Игорь Викторович - i.f.d., professor (Kuban davlat universiteti, Rossiya)

Kusainov Xalel Xaymullayevich - i.f.d., professor (Qozog'iston davlat texnologiya universiteti)

Samandarzoda Iskandar Hakim - i.f.d., i.f.d., professor (SH.Shotemur nomidagi Tojikiston agrar universiteti)

Гибадуллин Артур Артурович Национальный исследовательский университет Московский энергетический институт

Войнаш Сергей Александрович Казанский приволжский (федеральный) университет

Пуляева Валентина Николаевна Финансовый университет при Правительстве РФ

Морковкин Дмитрий Евгеньевич Финансовый университет при Правительстве РФ

Садриддинов Манучехр Исмолиддинович Международный университет туризма и предпринимательства Таджикистана, Душанбе

Перская Виктория Вадимовна директор Института исследований международных экономических отношений, Финансовый университет при Правительстве РФ

Молчанов Игорь Николаевич Профессор экономического факультета. Московский государственный университет имени М.В. Ломоносова

Басова Мария Михайловна Заместитель декана факультета налогов, аудита и бизнес-анализа Финансовый университет при Правительстве РФ

Чупин Александр Леонидович Заместитель декана экономического факультета Российский университет дружбы народов имени П.Лумумбы

Незамайкин Валерий Николаевич Профессор кафедры финансов и кредита Российский государственный гуманитарный университет

Никонорова Алла Владимировна Доцент кафедры экономической теории Финансовый университет при Правительстве РФ

Дмитриева Ольга Александровна Доцент кафедры налогов и налогового администрирования факультета налогов, аудита и бизнес-анализа Финансовый университет при Правительстве РФ

Швец Юрий Юрьевич Лаборатория управления инновациями, Институт проблем управления Российской академии наук

Колосова Елена Валерьевна Лаборатория управления инновациями, Российский экономический университет имени Г.В. Плеханова

Tahririyat Kengashi a'zolari:

Gulyamov Saidaxror Saidaxmedovich - i.f.d., professor, akademik

Bozorov Orifjon Shodiyevich – t.f.n., dotsent

Pardayev Mamayunus Qarshiboyevich - i.f.d., professor

Vaxabov Abduraxim Vasikovich – i.f.d., professor

Hakimov Obidjon Arzikulovich – i.f.d., professor

Navruz-zoda Baxtiyor Negmatovich - i.f.d., professor

Xatamov Ochildi Qurbonovich- i.f.d., professor

Fayziyeva Shirin Shodmonovna- i.f.n., professor

Jumayeva Gulrux Jo'raqulovna - i.f.n., professor

Egamberdiyeva Salima Raimovna - i.f.n., dotsent

Erkayeva Gulbahor Panjiyevna - i.f.n., professor

Amirqulov Shuhrat Olimovich - i.f.f.d., (PhD), dotsent

Samiyeva Gulnoza Toxirovna-i.f.f.d., (PhD), dotsent

Aliqulov Azamat Tuyg'unovich -i.f.f.d., (PhD), dotsent

Aminov Fazliddin Baxadirovich- i.f.n., dotsent

Xo'jaqulova Nigora Rustamovna - i.f.f.d., (PhD), dotsent

Turobov Sherzod Alisherovich - i.f.f.d., (PhD), dotsent

Alimova Munisa Yulchiyevna - i.f.f.d. (PhD) dotsent

Ergasheva Nasiba Raxmatullayevna - i.f.f.d., (PhD), dotsent

Boboqulov Sanjar Baxromkulovich - i.f.f.d., (PhD), dotsent

Djalilov Raxmonkul Hamidovich - i.f.f.d., (PhD), dotsent

Nomazov Baxrom Bobomurodovich - i.f.f.d. (PhD) dotsent

Alimxanova Nigora Alimxanovna - i.f.f.d. (PhD) dotsent

June 2025

Volume 3

Number 3

INNOVATION IQTISODIYOT

ILMIY-AMALIY ELEKTRON
JURNAL

Kichik biznesni uzluksiz qo'llab-quvvatlashning zaruriyati va tarkibiy elementlari

Rajabov O'tkir Do'snayevich

Необходимость и структурные элементы непрерывной поддержки малого бизнеса

Ражабов Уткир Дуснаевич

The need and structural elements of continuous support of small businesses

Rajabov Utkir Dusnaevich

Received: June 10, 2025 Revised: June 12, 2025 ■ Accepted: June 20, 2025 ■ Published Online: June 30, 2025

- **Annotatsiya.** Maqolada kichik biznes va xususiy tadbirkorlikning mamlakat iqtisodiyotini barqaror rivojlantirishdagi va aholining cheksiz o'sayotgan ehtiyojlarini qondirishdagi ahamiyati jihatidan tahlil qilinib, ayni paytda davlat tomonidan ishbilarmonlik muhitini yaratish, tadbirkorlar uchun o'zgaruvchan sharoitlardan kelib chiqib, tashkiliy-huquqiy mexanizmlarini takomillashtirish, tadbirkorlik subyektlari uchun ma'muriy to'siqlarni bartaraf etish, xususiy mulkni kafolatlash va jozibador investitsiya muhitini yaratishda davlat tomonidan tartibga solishning zaruriyati va shart sharoitlari tahlil qilingan.
- **Kalit so'zlar:** turli mulkchilik, raqobatchilik muhiti, iqtisodiy o'sish, ishbilarmonlik muhiti, mulk kafolati, imtiyozlar, jamg'arma, raqamlashtirish.
- **Аннотация.** В статье анализируется значение малого бизнеса и частного предпринимательства в устойчивом развитии экономики страны и удовлетворении бесконечно растущих потребностей населения, одновременно анализируется создание государством бизнес-среды, основанных на изменении условий для предпринимателей, совершенствование организационно-правовых механизмов, устранение административных барьеров для хозяйствующих субъектов, необходимость и условия государственного регулирования в гарантировании частной собственности и создании привлекательной инвестиционной среды.
- **Ключевые слова:** различные формы собственности, конкурентная среда, экономический рост, бизнес-среда, имущественные гарантии, льготы, сбережения, цифровизация.
- **Abstract.** The article analyzes the importance of small business and private entrepreneurship in the sustainable development of the country's economy and in meeting the endlessly growing needs of the population. the need for state regulation and conditions for guaranteeing private property and creating an attractive investment environment are analyzed.
- **Keywords:** diverse ownership, competitive environment, economic growth, business environment, property security, incentives, savings, digitization.

KIRISH

Iqtisodiyotning mustaqilligi va yuqori darajada rivojlani-shi, aholining faravon turmush darajasi, qolaversa mehnat resurslarining ish bilan bandligi kichik biznes va xususiy tadbirkorlikning rivoji bilan bog'liqligini real hayotning o'zi ko'rsatib turibdi.

Shu sababli ham mamlakatimizda milliy iqtisodiyotni barqaror rivojlantirish, aholi turmush darajasini oshirish, ishsizlik va taqchillik kabi iqtisodiy muammolarga barham toptirishda turli mulkchilikka asoslangan iqtisodiyotni rivojlantirish orqali erishish kun tartibiga qo'yilmoqda.

Iqtisodiyoti yuksak darajada rivojlangan xorijiy mamlakatlar tajribasidan ham ma'lumki, iqtisodiyotning turli mulkchilikka asoslanishi raqobat muhiti sharoitida ishlab chiqarish va xizmat ko'rsatishning sifat jihatdan yaxshilanishiga, aholi talabiga mos zamonaviy tovar va xizmatlarning ishlab chiqilishiga, bozorlarning to'yinishi va narxlarning arzon bo'lishiga imkon beradi. Xususan, kichik biznes va xususiy tadbirkorlikni rivojlantirish orqali nafaqat davlat, balki har bir oila, har bir insonning cheksiz o'sayotgan ehtiyojlari munosib tarzda qondiriladi. Kichik biznes va xususiy tadbirkorlik bozorga tez moslasha olishi bilan ahamiyatli bo'lib, iqtisodiyotning monopollashuv darajasini keskin kamaytiradi.

Ayni paytda kichik biznes va xususiy tadbirkorlikning jadal o'sishini ta'minlash, davlat tomonidan ishbilar-monlik muhitini yaratish, tadbirkorlar uchun o'zgaruvchan sharoitlardan kelib chiqib, tadbirkorlik faoliyati amal qilishining tashkiliy-huquqiy mexanizmlarini takomillashtirish, tadbirkorlik subyektlari uchun ma'muriy to'siqlarni bartaraf etish, xususiy mulkni kafolatlash va jozibador investitsiya muhitini yaratish kabilar uzluksiz amalga oshirilib borilishi kerak bo'lgan chora-tadbirlar sirasiga kiradi.

ADABIYOTLAR TAHLILI

Kichik biznes va xususiy tadbirkorlikni rivojlantirish mas-alalarining nazariy-metodologik jihatlar A.Smit, J. Shum-peter, F.Xayyek, A.V.Busigin, A.I.Ageyev, B.A.Leshenko, P.A.Guryanov, F.F.Xamidullin, Y.S.Yadgarov, A.V.Kirillov kabi xorijlik olimlar hamda kichik biznes va xususiy tadbirkorlik salohiyati va uni davlat tomonidan tartibga solish zaruriyati respublikamizning H.P.Abulqosimov, Q.Muftaydinov, U.V.Ga-furov, N.K.Murodova, G'P.Sharipov, A.O'Imasov va boshqa olimlarining ilmiy ishlarida bayon etilgan.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Kichik biznes va xususiy tadbirkorlikni uzluksiz

qo'llab-quvvatlashga qaratilgan tadqiqot ishi davomida kuzatish, qiyoslash, tizimli va qiyosiy tahlil kabi usullardan, miqdor va sifat, induksiya va deduksiya, makon va zamon, tahlil va sintez, mantiqiy tahlil kabi uslublar va yondashuvlar-dan foydalanildi.

TAHLILLAR VA NATIJALAR

O'zbekistonda kichik biznes va xususiy tadbirkorlikni rivo-jlantirish afzalliklariga ustuvorlik berilib, mazkur sektorni davlat tomonidan tartibga solish va qo'llab-quvvatlash cho-ra-tadbirlari yanada faollashib bormoqda. Negaki, kichik biznes va xususiy tadbirkorlik faoliyati mamlakat farovonligi degan xulosaga kelingan.

Biroq kichik biznes va xususiy tadbirkorlik faoliyati rivojlan-gan xorijiy davlatlar ko'rsatkichlari bilan solishtirganimizda hali bu sohada yetarli darajaga erishilmaganligi va qilinishi lozim bo'lgan ishlar ko'pligi, rivojlangan mamlakatlar tajrib-alarni umumlashtirish va o'rganish zarurligini ko'rsatadi.

Kichik biznes va xususiy tadbirkorlik faoliyatini rivojlantir-ish va davlat tomonidan tartibga solishdagi xorij tajribalari ko'rsatishicha, rivojlangan mamlakatlarda davlat siyosatini-ing asosiy yo'nalishlaridan biri xususiy sektorni qo'llab - quv-vatlashga qaratilgan bo'lib, ular ayniqsa, o'zgaruvchan sha-roitlardan kelib chiqib takomillashtirishga yo'naltirilganligi va bozor talablari asosida tez o'zgartira olishi sohaning yuqori darajada rivojlanishiga imkon bermoqda.

Kichik biznes va xususiy tadbirkorlik subyektlarini iqtisodiy mexanizmlar orqali qo'llab-quvvatlash tarkibi soliq va boj imtiyozlarini berish, soddalashtirilgan soliqqa tortish tizimini qo'llash, imtiyozli va maqsadga yo'naltirilgan kreditlar va sub-sidiyalar ajratish dastaklari orqali amalga oshirilib, bunda davlat bosh islohotchi hisoblanadi va huquqiy vositalar orqali mustaxkamlaydi. Shu bilan birga, davlat o'z mablag'lari hiso-bidan tadbirkorlik faoliyati uchun kadrlar tayyor-lovchi o'quv yurtlari faoliyatini qo'llab-quvvatlaydi, o'rta mulkdor-lar sin-fini shakllantirish uchun moddiy zamin yaratadi.

O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "O'zbekiston Res-publikasi Prezidentining tadbirkorlar bilan 2023-yildagi ochiq muloqotida belgilangan vazifalarni amalga oshirish cho-ra-tadbirlari to'g'risida" 2023-yil 4-sentabrdagi PQ-292-sonli qarori hamda "Kichik biznesni rivojlantirishni moliyaviy va institutsional qo'llab-quvvatlash chora-tadbirlari to'g'risida" 2023-yil 14-sentabrdagi PQ-306-son qarori ijrosini ta'minlash maqsadida O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasin-ing 20.01.2024 yildagi "Kichik biznesni uzluksiz qo'llab-quv-vatlash kompleks dasturini amalga oshirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi 37-sonli qarori amaliyotga joriy etildi. Mazkur qaror asosida kichik biznesni uzluksiz qo'llab-quvvatlash

kompleks dasturi tashabbuskorlarini tanlash, ularning loyihalarini qo'llab-quvvatlash va moliyalashtirish tartibi to'g'risidagi nizom tasdiqlandi.

"Kichik biznesni uzluksiz qo'llab-quvvatlash" kompleks dasturi doirasida mikrokreditlar ajratishda quyidagi mexanizmlar amaliyotga joriy etildi:

- bir loyiha doirasida 300 million so'mgacha mikrokreditlarni, shundan 100 million so'm garovsiz qismini "Tadbirkorlikni rivojlantirish kompaniyasi" aksiyadorlik jamiyati mablag'lari hisobidan, 200 million so'mgacha qismini banklar va mikromoliya tashkilotlarining o'z mablag'lari hisobidan ajratish;

- garovsiz ajratilgan 100 million so'm doirasida mikrokreditlar bo'yicha kredit tavakkalchiligini davlat va mikrokredit beruvchilar o'rtasida taqsimlash yoki ular bo'yicha Kompaniyaning portfel kafilligini taqdim etish;

- mikrokredit beruvchilar tomonidan o'z mablag'lari hisobidan ajratilgan 100 million so'mgacha garovsiz mikrokreditlarni qayta moliyalashtirish tizimiga o'tish. [1]

Kichik va o'rta biznesning jadal rivojlanishi uchun qulay shart-sharoitlar yaratish, hududlarda biznes muhitini yanada yaxshilash, iqtisodiy o'sishga turtki beruvchi yangi biznes tashabbuslarni amalga oshirishga ko'maklashish, raqobatbardosh mahsulotlar bilan yangi tashqi bozor segmentlariga chiqishni qo'llab-quvvatlash maqsadida qabul qilingan O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2025 yil 19 martdagi "Kichik va o'rta biznesning iqtisodiyotdagi o'rnini oshirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi PF-50-sonli Farmoni bu sohaning yuqori bosqichga chiqishiga zamin yaratdi.

Unga muvofiq, 2025 yilda kichik va o'rta biznesni rivojlantirishning asosiy maqsadli ko'rsatkichlari sifatida quyidagilar belgilandi:

a) kichik va o'rta biznesning yalpi ichki mahsulotdagi ulushini

55 foizga, sanoatda - 34 foizga, eksportda - 34 foizga va aholi bandligini ta'minlashda 75 - foizga yetkazish;

b) kamida 600 nafar kichik va o'rta biznes sub'ektlarining yiriklashishiga ko'maklashish orqali ularni "champion" tadbirkorlarga aylantirish;

v) ichimlik va oqova suv, yo'l, qurilish, kommunal xo'jalik, utilitatsiya, migratsiya, madaniyat va ijtimoiy xizmatlarda kichik biznes ulushini kamida 2 baravarga oshirish;

g) 100 nafardan ko'p ishchisi bor tadbirkorlik sub'ektlari sonini 4 mingga yetkazish;

d) Sanoatni jadal rivojlantirish bo'yicha loyiha ofislarini tashkil etish hisobiga kamida 100 ta kichik va o'rta biznes sub'ektlarida brend mahsulotlar ishlab chiqarishni yo'lga qo'yish;

y) kichik biznes sub'ektlari ishtirokida kamida 200 ta startup loyihalarni amalga oshirish;

j) uzoq muddatli ijaraga berilgan 30 ming gektar ekin yer maydonida yuqori daromadli ekinlarni yetishtirish, 16 ta ixtisoslashgan agrokompaniya faoliyatini yo'lga qo'yish hamda 9 ta zamonaviy agrosanoat xo'jaligini tashkil qilishdan iborat bo'ladi.[2]

Bundan ko'rinadiki, kichik biznes va xususiy tadbirkorlikni rivojlantirishni har tomonlama qo'llab-quvvatlash va rag'batlantirish, ularni erkin faoliyat yuritishi uchun qulay sharoit va muhit yaratish borasida amalga oshirilayotgan tadbirlar xususiy sektorni rivojlantirish masalalari davlat siyosati darajasiga ko'tarilganligidan dalolat beradi.

2023 yil holatiga ko'ra ro'yxatga olingan jami kichik tadbirkorlik subyektlarining soni 523556 tani tashkil qildi. 2019 yilga nisbatan ularning soni qariyb ikki barabarga ko'pdir. Bu paytda eksportdagi ulushi 113,1 foizni tashkil qilgan. Sanoatdagi ulushi 2019 yilga nisbatan 142,9 foizga, qurilishdagi ulushi 148,2 foizli ijobiy ko'rsatkichlarga ega bo'lgan [3].

1-jadval

O'zbekiston Respublikasida kichik biznes va xususiy tadbirkorlik faoliyati ko'rsatkichlari (2023 yil 2019 yilga nisbatan)

Ko'rsatkichlar	2019 yil	2020 yil	2021 yil	2022 yil	2023 yil	2023 yil 2019 yilga nisbatan (foizda)
Sanoat (mld.so'm)	83344,2	103020,8	124907,9	143892,7	119088,5	142,90%
Qurilish (mld.so'm)	53960,9	63866,6	77907,1	93554,5	79990,5	148,20%
Bandlik (ming kishi)	10318,9	9865,7	10080,6	10131,1	10278,9	99,60%
Eksport (mln. dollar)	4714,8	3100,9	3335,2	5712,9	5332,4	113,10%
Import (mln.dollar)	14972,2	10943,3	11533,5	15213,6	13440,6	89,80%

Bozor iqtisodiyoti yuqori darajada rivojlangan Osiyo, Yevropa va Amerika mamlakatlari tajribasi shuni ko'rsatadiki, tadbirkorlik va kichik biznesni rivojlantirish muammolarini aniqlamay va ularning yechimlarini topmay turib, iqtisodiy o'sish, ijtimoiy muammolarni yumshatish, aholi daromadlarini oshirish, iste'mol bozorini sifatli xizmatlar va tovarlar bilan to'ldirish, mamlakatning eksport salohiyatini oshirish kabi muhim vazifalarni amalga oshirish qiyin masala hisoblanadi. Kichik biznes va xususiy tadbirkorlik faoliyati davlat tomonidan qo'llab-quvvatlashga muhtoj ekan, u yoki bu ko'rinishda amalga oshirishni taqozo etadi. Tadbirkorlik faoliyatini qo'llab-quvvatlash zaruriyati bir qator holatlardan kelib chiqadi. Tadbirkorlik subyektlarining asosiy qismi nisbatan kichik bo'lib, imkoniyatlari cheklangan bo'ladi. Bu esa tovar, xizmatlar raqobatbardoshligi va foydaning nisbatan pasayishiga olib keladi. Ular oladigan foyda kerakli darajada o'sish va kuchli raqobat strategiyasini amalga oshirish imkonini bermaydi. Ular qo'llab-quvvatlanmagan taqdirda, ko'pchiligi sinib ketishi turgan gap. Cheklangan resurslardan samarali foydalanish, imtiyozlar asosida texnika va texnologiyalar olish, yangilarini joriy etishda, mutaxassislar bilan ta'minlash va boshqa masalalarda davlat ko'magiga tayanadi. [5]

O'zbekistonda kichik biznes va xususiy tadbirkorlik faoliyatini rivojlantirishda olib borilayotgan sa'y-harakatlarga qaramay, xususiy mulkni himoya qilish va mulkdorlar huquqlarining kafolatlarini yanada kuchaytirish, tadbirkorlikni rivojlantirish uchun qo'shimcha imkoniyatlar berish, tadbirkorlik tashabbuslari va loyihalarini qo'llab-quvvatlash, tadbirkorlik subyektlarining moliyaviy resurslardan foydalanish imkoniyatlarini kengaytirish, joylarda ijtimoiy qamrov darajasini oshirish zaruriyati sezilmoqda.

Iqtisodiyoti rivojlangan chet mamlakatlar tajribasi shuni ko'rsatadiki, xususiy sektor, asosan ko'proq xizmat ko'rsatish sohasida rivojlanadi. Bunday davlatlarda xizmat ko'rsatish sohasi hal qiluvchi o'ringa chiqib oldi va yalpi ichki mahsulotdagi ulushi 60-80 foizni tashkil etmoqda. Mazkur sohada iqtisodiyotda ish bilan band aholining 80 foizi, G'arbiy Yevropa mamlakatlarida 50-60 foizi aynan xizmat ko'rsatish sohasida mehnat qilmoqda. [6]

Shu sababli O'zbekistonda yanada qulay tadbirkorlik muhitini yaratish va mavjud imkoniyatlarni sarhisob qilish, tadbirkorlik samarasi yuqori bo'lgan sohalarda, alohida yondoshuv asosida davlat tomonidan qo'llab-quvvatlash chora-tadbirlarini amalga oshirish maqsadga muvofiq.

■ XULOSA VA TAKLIFLAR

Bozor iqtisodiyoti sharoitida kichik biznes va xususiy tadbirkorlik iqtisodiyotni harakatlantiruvchi asosiy kuch

hisoblanadi. Kichik biznes va xususiy tadbirkorlik bozor iqtisodiyoti haqida tasavvur qilish qiyin. Tadbirkorlik subyektlaridagi cheklangan imkoniyatlar davlat yordamiga muhtojlikni anglatadi. Shu bilan birga, tadbirkorlik subyektlarini qo'llab-quvvatlash orqali ijtimoiy muammolarni yumshatish, monopoliyani jilovlash, raqobatchilik muhitini yaratish va iste'mol tovarlar bozorini to'yintirish zaruriyatidan kelib chiqadi. Shu boisdan zamonaviy bozor iqtisodiyoti sharoitida davlat bosh islohotchi tamoyilini saqlab qolgan holda tadbirkorlik faoliyatini qo'llab-quvvatlash siyosatini olib boradi. Olib borilayotgan ilmiy tadqiqotlar natijasida kichik biznes va xususiy tadbirkorlikni yanada rivojlantirish, uni davlat tomonidan qo'llab-quvvatlash mexanizmini yanada takomillashtirishga uchun quyidagicha xulosaga kelish mumkin:

- odatda tadbirkorlik faoliyatini davlat tomonidan qo'llab-quvvatlashning iqtisodiy va huquqiy vositalariga ko'proq e'tibor qaratiladi. Bizningcha, ayni paytda ijtimoiy omillarga ham e'tibor kuchaytirish lozim. Chunki ko'p hollarda tadbirkorlarda olib borilayotgan islohotlar va o'zgarishlardan, qabul qilinayotgan normativ-huquqiy hujjatlardan bexabarlik, axborotlarning yetishmaslik holatlari kuzatiladi. Shu boyis tadbirkorlik madaniyatini oshiruvchi chora-tadbirlarini ko'paytirish lozim;
- kichik biznes va xususiy tadbirkorlik faoliyatini davlat tomonidan qo'llab-quvvatlashda hududiy xususiyatlaridan kelib chiqish lozim;
- tadbirkorlik faoliyatini qo'llab-quvvatlashning huquqiy, ijtimoiy va iqtisodiy omillari o'zaro bog'liqlikda amal qilishini tizimlashtirish kerak;
- tadbirkorlik faoliyatini davlat tomonidan qo'llab-quvvatlashda o'zgaruvchan sharoitlardan kelib chiqib takomillashtirib borish lozim.

Muallif haqida / Сведения об авторе / Author details

1. **Rajabov O'tkir Do'snayeich Denov Tadbirkorlik va pedagogika instituti dotsenti (DSc). / Ражабов Уткир Дуснаевич доцент (DSc) Денауского института предпринимательства и педагогики / Rajabov Utkir Dusnayeich, Associate Professor (DSc) of the Denau Institute of Entrepreneurship and Pedagogy**

► udrajabov@mail.ru

■ <https://orcid.org/0000-0002-4456-4268>

Foydalanilgan adabiyotlar:

- [1]. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 20.01.2024 yildagi "Kichik biznesni uzluksiz qo'llab-quvvatlash kompleks dasturini amalga oshirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi 37-sonli qarori <https://lex.uz/docs/-6767101>
- [2]. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2025 yil 19

martdagi "Kichik va o'rta biznesning iqtisodiyotdagi o'rnini oshirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi PF-50-sonli Farmoni. - <https://lex.uz/uz/docs/-7444738>

[3]. Stat.uz ma'lumotlari asosida.

Users/User/Downloads/1218.3%20Iqtisodiyot%20tarmoqlari%20kesimida%20kichik%20tadbirkorlik%20subyektlari%20soni%20deystvyushe%20(1).pdf

[4].Stat.uz ma'lumotlari asosida. Users/User/Downloads/17.2%20Kichik%20biznes%20va%20

xususiy%20tadbirkorlikning%20hajmi%20(3).pdf

[5]. H.R.Hamroyev Tadbirkorlik asoslari. –T.: "YANGI NASHR" 2010. -78 b

[6]. Irisbekova M.Avtomobil transporti xizmatlari bozorining ijtimoiy-iqtisodiy mohiyati //Iqtisodiyot va ta'lim jurnali. 2010. №5. – B. 24

Inson kapitali
iqtisodiyoti

Экономика
человеческого
капитала

Economics of
human capital